

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Novi okraj. zastop v Celji.

(Dalje.)

Zadnjič smo se hvaležno spominjali vseh onih vrlih volilcev, ki so pripomogli k tako važnej slovenskeji zmagi, kakor je bila zmaga v okrajni zastop Celjski. Ogledajmo si danes tudi še, kdo da je prav za prav bil proti nam, in vtisnimo si njihova imena v spomin za bodoče čase; kajti dobro je, če človek pozna tudi svoje nasprotnike, da se jih vé čuvati in ogibati.

Proti nam je volila pred vsem dežela Štajarska kot posestnica kopeli Dobrnske. Ker smo mi Slovenci ravno tako Štajarci, kakor naši Nemci, plačujemo isto tako davke in deželne doklade, je to postopanje deželnega odbora zoper nas Slovence žaljivo; kaže nam, kako gospodje v Gradcu, ki imajo v rokah deželno upravo štajarske dežele, nimajo niti pojma o nepristranskem postopanju, kako da le mislijo in povsod skušajo pomagati, da bi nas Slovence potlačili. To si moramo Slovenci posebno globoko na rovaš zarezati.

Zoper nas so bili potem posebno grajščaki: Karl Strücker v Maierbergu, baron Hackelberg in baronica Hackelberg v Št. Pavlu pri Priboldu, Karl Puthon v Gorici, Fric Bruck v gornjem Lahnhofu, dr. Langer v Lembergu, Vilj Engel v Teharju, Ana Heidl pri Dobrni in Walter Gustav v Čreškovi. Tem gospodom se še pač vedno menda dozdeva, da živijo v srednjem veku, ter mislijo, ker je bil Slovenec nekdaj njihov tlačan, da mora tudi sedaj biti njim pokoren in podložen, ter tako plesati, kakor bodo mu oni piskali.

Kakor je vsaka volitev okoli Celja v zadnjem času skoraj le borba Celjskih meščanov zoper Slovence, tako je tudi razumljivo, da je tudi pri tej volitvi vse, kar v Celji nemškega leze in gre, bilo po konci zoper nas. Na čelu te brihtae čete bilo je mesto Celje samo, ki je volilo po županu dr. Neckermannu. Za njim so vdrl: Koscher Leopoldina, mjlarka (po tr-

govcu Alojzu Wallandu), Karolina Wokaun, Zorzini Andrej, gostilničar „k zlatemu angelju“, Walland Franc (za svoje otroke), Jože Herzmann, usnjar, Bahr Franc, Lenko Ana po Fricu Raschu, knjigotržcu, Sima Jozefa po dr. Glantschniggu, odvetniku, Heritsch Treza po učitelju Jožefu Weissu, Herzman Treza po Janezu Herzmanu, usnjarju, Karl Traun, trgovec (za Frica Brucka), dr. Schurbi, odvetnik (za Hausenbichlerja Frica, vpok. uradnika) in Stiger Gustav (za Heidl Ano); konečno je prilezel še Negri Jože, lesni trgovec, baje kot pooblaščenec Treze Kožuh iz Ivence.

Z nasprotniki je volil tudi Janez Brauner trgovec na Dobrni. Kjer je kaki volilni boj zoper Slovence, tam se vé, da ne sme manjkati tudi slavni opat Anton vitez Wretschko. Nek slovenski volilec menil je hudomušno: Tudi nasprotniki morajo imeti vsaj enega duhovnika, za slučaj, če bi kateremu hudo postalo, da ga potem vsaj njihov duhovnik sprevidi.

Daljni junaki te nemške armade bili so: ravnatelj Jellek iz Štor, dr. Cypl, zdravnik, rodom Čeh, ki se dozda ni nobene volitve vdeležil, ter je bil tako rekoč zadnja rezerva nasprotnikov; Otsel Franc, gostilničar na Dobrni, Marija Žilja, gostilničarka iz Žalca, ki si je izbrala za pooblaščenca nekega Zottl-na, trgovca v Vojniku, Lenko Jože in Wolf Jože, oba iz Št. Petra v Sav. dolini, dr. Ignac Berze odvetnik v Gradci, Moric Stalmer od Nove cerkve, Walland Adalbert, lesni trgovec iz Konjic po Okornu iz Škoflje vesi, Jakob Ješovnik, vulgo Vervega iz Velike Pirešice, Jože Ješovnik iz Arje vesi in Pevec Jože iz Vojnika. Edina dva kmeta, ki sta v svojem imenu volila zoper Slovence sta Janez Kožuh iz Škoflje vesi in Valentin Kovac iz Kresnik; hvala Bogu, da so med našimi kmeti taki čudni strici, ki hočejo po vsej sili, da bi Slovenci bili sluge Nemcev, redki, kakor bele vrane.

Omeniti še moramo tiste komune ali gmajščine, ki so tudi potegnile v „nemški koš“, nam-

reč komuna v Št. Petru, za katero je volil žu-
van Jože Lenko, spodnje Grušovlje, po Jožefu
Udrihu, gornje Grušovlje po Blažu Horvatu in
Arja ves po Jožefu Ješovniku. V vseh teh va-
seh so skorej sami zavedni narodni kmetje; ali
ni to žalostno pa tudi sramotilno, da si sami
Slovenci zberejo moze, ki kleče plazijo za Nemci
ali mrzijo slovenski jezik in slovenski narod?
Ali ni to žalostno, ako si morajo Št. Peterčani
dati očitati, da so oni edini v celej Savinjskej
dolini, ki imajo še predstojnika, ki ni slovenskega
mišljenja? Zdramate se Slovenci in operite si
pri prihodnjih volitvah ta madež, ki Vas grdi
in pači pred slovenskim svetom!

(Konec prih.)

Namen in pomen verske šole.

(Dalje.)

In kar se tiče družega znamenja verske
šole, namreč dovoljnega verskega poduka, imajo
v Prusiji štiri do pet ur v tednu za veronauk,
toraj še enkrat več, kakor pri nas. Duhovnik
podučuje veronauk in učitelj ukazuje, da se
otroci učé in ponavljajo naloge duhovnikove,
on torej večinoma ponavlja, pa tudi pomaga.
Dve uri na teden je petje in od teh je jedna
ura odločena za cerkveno petje. Otroci pojó pri
službi božji ob nedeljah in vsak dan med šol-
sko mašo po povzdigovanji, učitelj jih vodi in
stariši so po členu 23. šolskega reda primorani
pod kaznijo, otroke pošiljati o pravem času k
sv. maši. Po členu 19. se šola pričinja in konča
z versko molitvijo.

Tretja točka v Prusiji je šolsko nadzorstvo.

Šolsko nadzorstvo je bilo do dne 11. marcija
1872, to je do kulturnega boja, s cerkvenim
uradom zvezano. Umevno je, da se je državna ob-
last delila v cerkveno šolsko nadzorstvo. V kul-
turnem boji pa je Prusko postavodajalstvo iskalo
sredstvo, da ne bi škodovalo protestantski cerk-
vi, dočim se je bojevalo s katoliško cerkvijo.
Šolska postava o nadzorstvu z dne 11. marcija
1872 pod ministrom Falkom je to razmero tako
premenila, da je država prosto imenovala krajne
in okrajne šolske nadzornike, kar prej ni bilo.
Vendar nalaga za nadzorstvo opravičenim du-
hovniškim uradom, da na povelje države izvr-
šujejo nadzorstvo; temu se po svoji volji ne
morejo upirati.

Ta postava torej je posledica kulturnega
boja ter je protestantski cerkvi pustila vse pra-
vice, za katoliške šole pa je morala za časno
posebej skrbeti, ker so bili duhovniki prognani,
zaprti ali pa so bili v boji z državno oblastjo.
Navadno so jih nadomestovali gimnazijski uč-
itelji; toda po kulturnem boji se je zopet poleglo.
Danes ima duhovščina skoraj praviloma krajno
šolsko nadzorstvo, in tudi okrožno šolsko nad-
zorstvo, katero so imeli dekani, nalagajo zopet

po časi katoliškim duhovnikom, in za to sem
si nabral statističnih podatkov.

Že leta 1884 je bilo 181 stalnih, večinoma
duhovniških okrožnih nadzornikov. 720 duhov-
niških in le 32 posvetnih, ki so ob enem bili
okrožni šolski nadzorniki. Krajnih šolskih nad-
zornikov je že 9668 duhovnikov in le 1270 po-
svetnih. Od istega časa pa se je še mnogo zbolj-
šalo. Torej je „de facto“ šolsko nadzorstvo zo-
pet v rokah duhovnikov.

Kako je na Bavarskem gledé ločitve vero-
izpovedanj v šoli? Na Bavarskem občine dolo-
čajo, ali so šole verske ali vkupne. Vsled tega
so večinoma verske. Akoravno so veroizpove-
danja bolj mešana, kakor pri nas, vendar je
prav malo vkupnih šol. Učitelji so iste vere,
kakor otroci. Učiteljišč je 24 katoliških, 11
protestantskih in 3 mešana. Cerkvena oblast
ima nadzorstvo nad versko in нравno vzgojo
pripravnikov.

Gledé dovoljnega verskega poduka so od-
ločene v prvem in drugem razredu po štiri ure
na teden, v tretjem in četrtem razredu po šest
ur, v petem, šestem in sedmem razredu po pet
ur, torej skoraj po trikrat več, kakor pri nas.
(Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Mleko prasice.

Večkrat se izgodi, da povrže prasica srečno,
toda človek le nima veselja, da mu vzrastó
mlada praseta po sreči. Sem ter tje izgubi
namreč prasica svoje mleko že drugi ali tretji
dan in skrbeti je prasetom za hrano, za mleko
na drugačnji poti. Ali to ni tako lahko, kajti
kravje mleko tudi ni vselej pri rokah in potlej
je tudi težko, kako ga prasetom dati, da ga
vzamejo.

Čez kacíh 10 ali 14 dni dobi taka prasica
sicer zopet mleka ali to je že za praseta pre-
pozno, ako jih nisi dotlej, kakor že koli, pre-
živil. Na vsak način je to težavno delo in ve-
likrat brez vspeha. Bolje je torej, ako skrbi
človek naprej ter dela na to, da ne pride pra-
sica ob mleko. Ali kako je to mogoče? Pri na-
ših kmetih se godi to, da si ne znajo morebiti
sami za to Svinji, kakor vsaki drugi živali je
treba, da se prehodi in da dobi va se, kar ji
ugaja.

In to se izgodi, če se izpusti na pašo in
kedar take ni, vsaj ne zadržuje se žival preveč
na miru, v hlevu. Zato je tedaj najbolje, ako
se pusti prasica, kedar je v nošenji, na pro-
stem, kolikor je v takim času še mogoče. V
celem pa se naj svinéta pusté na svežem zraku,
kolikor se da in daje se jim naj zelene piče po
volji, samo za to se naj skrbi, da ne postane
preveč sparna, že na pol nagnjita. Taka je

rada kriva raznim boleznim in gospodar si postane tako sam kriv, če se mu prazni hlev, ne da mu to nese.

Jajce in mladič.

Kedar se nasaja kvoklja, misli pač marsikatera gospodinja, kaj da ji izvali, petelinčke ali kurice? Če je gospodinja umna, ni ji vse eno, kaj da ji kvoklja izvali in v časih bi kaj rada, da ji izvali več petelinčkov, kakor pa kuric, to pa še posebno tudi pri drugi perutnini n. pr. pri purah, racah itd.

Ali se da to vsaj nekoliko že naprej vedeti? Človek bi skorej rekel, da ne in marsikatero skušnje so skazale, da je to skrivnost, ki ji ne pridemo do obisti. Tako smo doslej tudi mi sodili in če povemo resnico, sodimo še tudi poslej, akoravno imamo sedaj izkušnjo za to, da se da že naprej vedeti, kaj da se izvali iz jajca.

Nekje, v Ameriki, živi mož, ki se peča veliko s kuretino in sploh s perjadjo. Njemu, kakor zagotavlja, pa je sedaj dognano, da se pozna že na jajci, kaj da se izvali iz njega.

Čujmo! Ako je jajce na obeh koncih blizo enako okroglo, tedaj bode kurica, ako je pa na enem konci špičasto, na drugem pa, kakor navadno, okroglo, tedaj bode petelinček. Za to svoje pravilo ima mož nekaj vzrokov, ki niso brez vsega, — ako je pravilo resnično, sicer pa niso za to, da drži človek kaj na-nje.

Mi po svoji strani damo ta nauk našim gospodinjam, kakor smo ga brali in prosimo eno ali drugo, naj stori poskus, more biti je le kaj na njem.

Sejmovi. Dne 20. aprila na starih Sv. gorah in v Sentilji pri Slov. Gradci. Dne 23. aprila v Ivniku, pri sv. Juriji na Planini, na Bregu v Ptuiju, v Podčetrtku, v Ljutomeru, na Gori pri Ptuiju, pri sv. Petru pod sv. Gorami, v Slivnici pri Mariboru in v Šoštanji.

Dopisi.

Od sv. Ožbalta pri Dravi. (Duhovne vaje — naša cerkev — naši liberalci.) Od 7.—16. marcija so bili za nas dnevi pobožnosti, res svetega veselja. Zbirali smo se namreč k duhovnim vajam, katere so vlč. gg. Lazaristi od sv. Jožefa pri Celji za posamezne stanove prav modro vodili, in smo tako polni sveteladosti obhajali obletnico lanskega misijona. Vrlo so se le-te pobožnosti domači župljani vdeleževali, pa tudi iz sosednih župnij je prihitela lepa množica bogaboječih zajemat si hrane za dušno življenje. Javno se tukaj izreka najsrčnejša zahvala preč. gg. Lazaristom za ljubeznjive nauke, ki so očividno ganili srca vernih poslušalcev; Bog jim poplačaj ves trud in Bog

daj, da seme besede božje obrodi veliko sadu. Prav izdatno je pobožno veselje povzdignil ves prenovljen obraz naše cerkve. Vsi altarji, podobne svetnikov in angeljev, križev pot, vse je okusno prenovljeno in okrašeno — pač velik razloček med nekdanj in sedaj. Hvala za to skrb č. g. župniku Kitaku in vsem tistim, ki so v olepšanje cerkve kaj darovali. Bog jim povrni stotero na priprošnjo sv. Ožbalta! — Kakor skoraj vsekdar pri pobožnih cerkvenih naredbah, tako so tudi tokrat liberalci žalili naš verski čut. Med drugimi imenujem iz sosednje župnije dva gospodeka, katerih naše cerkvene zadeve prav nič ne skrbijo in se vendar vti-kata va-nje. To sta vam neki Fašenk in Rižnik. Na kvaterno sredo, ko smo bili pobožno v cerkvi zbrani, sta dva možiceljna v bližnji gostilni sedela in se pri klobasah širokoustila zavoljo naših duhovnih vaj. Prijatelja, vidva imata baje lepe reči; toda pomislita, da je vsako posvetno premoženje v božjih rokah in da znajo časi priti, ko še ob velikih praznikih ne bodeta imela klobas! Pri Bogu je namreč vse mogoče. In ker sta že tako blizu bila, zakaj nista pogledala v cerkev, gotovo bi tudi vidva nekaj koristnega slišala! No pa, če vidva ne občutita nobene potrebe po dušni hrani in hočeta živeti, kakor tisti, ki iz korita jedó, pustita vsaj nas pri miru, ki hočemo katoliško živeti in katoliško umreti!

Iz Hardeka pri Ormoži. (Občinske volitve.) Dne 26. marcija t. l. vršile so se pri nas volitve v občinski odbor tako burno in živahno, kakor še nikdar dosedaj. Znano je, da so se narodni volilci Hardečki občinske volitve v Ormoži vdeležili, da bi narodnjakom do zmage pripomogli. Vsled tega so nekateri k nam privandrani pragermani in po sili Nemci združili z ormoškimi mestjani, kateri imajo v naši občini nekaj posestva, da bi vrgli dosedaj odločno narodni in vzorno delavni občinski odbor. Celó rano so začeli delati in postavili so agitatorjev: za Puščence g. Senčar, za Pavlovce Prapotnik, za Hardek Baumann, Horvat in Fuchs. Imeli so svoje zборе, ki so poročali o delovanju posameznih kortešev; ta so bila vedno vgodna in vže so vriskali: „Hardek je naš!“ Da bi pa še bolj na volilce vplivali, češ: glejte, kaj mi zamoremo! naročili so si c. kr. političnega komisarja. Dan pred volitvijo, to je na praznik sv. Device Marije, bili so vsi korteši na nogah, glava vsem pa je bila predstojnica deviškega oddelka nemškega šulvereina c. kr. poštna odpravnica g. Mici Martinčeva. Čeravno je vže precej v letih, zato je vendar, ker je šibka in lahka, skakala, kakor veverica z drevesa na drevo, od hrama do hrama, z enega brega na drugega. Tako je obiskala vse Pavlovčane, ž njimi se lepo slovensko spominjala, jim pravila, da morajo Slovenci in Nemci složno

skupaj živeti, hujskala proti bivšemu odboru in konečno vsakemu potisnila listek, na katerem so bili napisani nasprotni kandidati. Vsaki ji je moral obljubiti, da pride in da bode volil izročene kandidate ali pa naj ne pride volit. Ako pa ji ni hotel takoj obljubiti, da bode volil nemčurske kandidate, rekla mu je: „samo onih ne volite, boljše je, da doma ostanete, ker se potem nikomur ne zamerite.“ To je kača! Za njo prifrčal je Martinetov „komin“ Slinker, na večer Horvat, g. Fuchs in njegova soproga sta šla vkupno na lov, ter sta gospod moža, gospa ženico volilca obdelovala, pa kakor se je izkazalo, vse brez vspeha. Na dan volitve so bili kortesi že ob tretji uri na nogah, ter so volilce budili in vabili. Pa tudi naši možaki, spominjajoč se svetopisemskega izreka: „Ne spite, da ne pride v noči satan ter Vam ne vseja lju-like med pšenico!“ niso spali, ter so šli po svoje volilce (Konec prih)

Iz Lehna. (Občinske volitve.) Dne 4. aprila t. l. smo imeli volitve za občinski odbor, kateri je dosihmal bil v rokah naših liberalcev. Ti ljudje se vsaj za take imajo, čeravno ne vedo pravega pomena in namena nemškega liberalizma, in so prav zato obžalovanja vredni, da se tako dolgo dajo za nos voditi od tega ali onega nemčurskega hujskača. Mi Lehenčani pa smo se tokrat skupno vzdignili, da poderemo tako misleč občinski odbor in ga damo v roke samostalnim ter zavednim narodnim možem, ki bodo z nami pošteno mislili pa tudi pošteno ravnali. In res nismo hodili zastoj cele dve uri in še več — tako daleč namreč imamo nekateri v Št. Lovrenc —, zmagali smo v vseh treh volilnih razredih in to letos prvokrat. Samo dva in ravno najboljša iz nasprotne stranke sta prišla po srečkanji v odbor, eden v 3. in eden v 1. volilnem razredu. S to sijajno zmago smo pokazali, da smo čvrsti korenjaki, ki se tudi g. Mogeja ne ustrašimo, čeravno on misli, da bi se ga kot „šribarja“ morali bati. Sicer pa ne bode več imel priložnosti z nami zapovedovati, ker si bode novi predstojnik izbral drugega pisarja, ki bode nam gotovo bolje všeč, kakor g. nadučitelj Moge. Mi Lehenčani pa smemo biti ponosni na tako zmago; tri leta se bodemo smejali in upamo, da, ako Bog da in sreča junaška, še tudi dalje.

Iz Ljutomera. (Novo gibanje v čitalnici.) Naša zadremana čitalnica se je spet vzbudila in po nekdanjem svojem vzgledu se je začela živahneje gibati za domačo reč. Število udov je sicer majhno, pa vredilo se je med njimi redno čitanje društvenih listov, v pretekli zimi so priredili tri „zabavne večere“ s petjem in prednašanjem zanimljivih tvarin, in kakor je že bilo naznanjeno, priskrbeli so si spet gledališki oder, na katerem so na črno nedeljo zvečer prvič igrali vrlo igro: Eno

uro doktor. Nihče se menda ni nadjal, da bodo naši igralci prvokrat svojo nalogo tako izvrstno izvršili. Ker je bil vstop vsem dovoljen, bili so vsi prostori pri g. Vaupotiču prenapolnjeni in med poslušalci so bili tudi taki, ki niso prišli poslušat iz prijateljskega namena, pa tudi ti so svoje priznanje s ploskanjem pokazali, kar je za naše diletante gotovo največja pohvala. Da bi se le ta hvale vredna gorečnost naših čitalničarjev spet prehitro ne ohladila, ampak da bi nas spet kmalu s kako primerno igro razveselili. Ta želja je toliko bolj opravičena, ker ima čitalnica zdaj lep oder, dobre igralne moči, izvrstnen pevski zbor in kakor upamo dovolj dobre volje, da se spet vzdigne na nekdanjo častno stopinjo, ko je Ljutomerska čitalnica slovela daleč po slovenski domovini.

Iz Radgone. (Spomini.) Tote dni sem se vozil po lepem Murskem polji v Ljutomer, da nekaj vina kupim. Ko sem se zjutraj peljal iz Radgone, sem zvečinoma dremal in me na potu ni kaj posebno zanimalo. Bolj vedrega uma sem se vozil pa nazaj, ker so mi v Ljutomeru vino precej osolili. Zdaj sem zapazil v vsaki večji vesi lepo kapelico, zlasti v Stari vesi, v Volčji vesi, v Hrastji in v Šratovcih. Zato pa mi oko tem bolj žali, da stoji tam, kjer se cesta v Ormož izcimi, nekaj črnega in umazanega in človek nič ne ve, ali je križ ali spomenik na pomor. Tudi unkraj krčme, ki se jej baje „Gorica“ pravi, dasi je v grabi, videti je žalostne razvaline — menda nekdanjega zidanega križa. Naj bolj pa me je osupnil napis na bajti, v kateri Motarci hranijo brizgalnico. Napis je na pol francoski (depot) na pol nemški (feuerwehr). V Radgoni mi je neki kmet zagotavljal, da so na Moti tudi sami Slovenci doma. „Kje pa je njih slovenščina, da se na cesti francoščina in nemščina šopirite?“ Kmet mi pravi: „Gospod, za hlevi se joče.“

Od sv. Križa tik Slatine. (Nemška turije maslo.) Po obširni fari sv. Križa je deset političnih občin. Pri dveh občinah namreč Slatina in Tokačevo, so volitve neugodno izpale; nasprotniki katoliške cerkve so v njej večinoma zmagali. Druge občine so pa vse lepo, katoliško narodno volile. Jako zanimiva je bila občinska volitev v Tokačevem. Tam je občinski berič Slatinski, pisar občine Tokačevo, volilcem postave naredil; pri njem občinska postava od cesarja potrjena nič ne velja, rekoč: „Volilni komisijon je odločil, da se ne sme nobena posestnica s pooblastilom udeležiti občinske volitve; toraj proč z pooblastili, mi se za to, kar je v postavi, nič ne zmenimo.“ Srečni občani, kateri imate tako samooblastnega, prebrisanega in mogočnega škrijca, kateri vam sme tako samovoljno postave dajati! Zanimivo je, kako da znajo volilce od katoliške stranke odvracati. Pred par leti je cerkveni konkurenčni odbor

pri sv. Križi pod vodstvom g. Ogrizka, župana Slatenskega, kot načelnika, dal cerkev in farovska poslopja popravljati. Zato delo morajo farmani mastni račun podvzetnikom, namreč inženjerju Ptujskemu in njegovemu pomagaču L. Migliču plačati. „Zakaj neki ne bi tega računa s cerkvenimi denarji plačali“, vpraša neki tokačevski volilec, „saj jih mora biti kakih 3 tisoč; kam so jih le spravili?“ — „Ti so šli v „Slovensko banko“ v Ljubljano!“ odreže se neki žganjar na Topoljem A. O. Naj jim toraj ta „Slovenska banka“ oznani, če jih je res dobila. S takimi in enakimi reči se trudijo naši brezverci ljudstvo proti časti duhovščini ščuvati.

Kmet.

Iz Rožne doline. (Proti ponemčevanju šol.) Občinski odbor Šmartinski v Rožni dolini sklenil je v seji dne 9. aprila soglasno, sl. okrajnemu šol. svetu v Celju na njegovo dvojno vprašanje: 1. Kateri čas da se naj določi za neobligatni poduk v nemškem jeziku in 2. kdo da bode trpel stroške za ta poduk? — odgovoriti, v smislu izvrstnega govora g. dra Gregoreca v drž. zboru, 1. da naj se začne s podukom v nemškem jeziku še le v II. oddelku višje skupine po 2. uri na teden in 2. da stroškov za ta poduk ne bo trpela ne občina in tudi tisti stariši ne, katerih otroci poduk iz tega predmeta obiskujejo. Takšen sklep dela čast slovenskim kmetom, ki s tem kažejo, da svoj materni jezik spoštujejo.

Od sv. Janža na dr. polji. (Požarna bramba. Obrtni napisi.) Naše gasilno društvo si je hotelo v pretečenem predpustu dne 2. svečana v gostilni „pri Tamborji“ prirediti svojo veselico. Ali ravno v zadnjem trenutku, ko je že bilo vse priredjeno, osupnilo nas je poročilo o prežalostni smrti svitlega cesarjeviča; če tudi nismo znali, je-li resnica ali ne, vendar se je veselica opustila, in prestavila na cvetoči maj. Zbralo se je bilo nekaj domače požarne brambe v omenjeni dan v za to odločeni gostilni, sploh pa v tistem pogovoru in istinito le o cesarskem dvoru. — Odbor požarne brambe je z dnem 2. febr. g. Fr. Šnudrl, učitelja in tukajšnjega rojaka, imenoval častnim članom. — Kakor se ves Slovenski svet v sedanjem času na bolje obrača, tako je č. čitateljem uže znano, da tudi tukaj. Ali nismo še do vrhunca dospeli. Neka napaka nam še pač preostaja ter nas strašno teži, zato jo hočem tukaj objaviti. Lansko leto, meseca prosinca, je bil od c. kr. okraj. glavarstva došel ukaz, da si ima vsak obrtnik oskrbeti napis, na obrtno hišo. Marsikateremu čitatelju je znana naša občina, posebno g. duhovnikom in učiteljem, kateri so tukaj kedaj službovali; skoz njo pelje glavna cesta, iz Maribora v Ptuj. Vsi g. obrtniki so se takoj poprijeli strogega ukaza, in sicer s slovenskimi napisi, tako da se ne

znajdeta od tod do Hajdinja več, kakor samo dva nemška napisa. Prvi je v vasnici naše občine ob koncu meje Mariborskega in Ptujškega okraja. Tu je gostilničar, ki mu še ni prišlo na pamet, da ima od Slovencev dobiček. Sicer je bil uže od večih narodnjakov nadlegovan, naj bi napis predružačil, pa vse zaman: on pri svojem ostane. Ta g. gostilničar je nekdanj po Nemškem vozaril, in je toliko nemščine vlovil, da je sedaj lahko veliki (!) Nemec. Domačini se njegove gostilne vestno izognejo. Tudi tujim sonarodnjakom godi se bojda že blizo enako, ako kedaj tukaj skozi potujejo. Ko bi kateri iz Maribora došel, in je stopil v okraj Ptujski, ter bi si pri prvi gostilni rad počil, ali se pokrepčal, tega ne stori, kajti tamkaj je „Eigenbau-Ausschank“; le nekoliko dalje še za kak $\frac{1}{4}$ ure najde prav prijazno gostilno z dobro postrežbo in po ceni, z napisom: Gostilnica „pri Tamborji.“ Sploh imajo tukaj vse druge gostilne slovenske napisi.

J. S. Starški.

Iz Marenberga. (Posojilnica.) Minoli četrtek sem pri po opravi hodil. Razveselil me je slovenski napis „Posojilnica“; drugi „c. kr. bilježnik“, tretji „c. kr. davkarnica.“ Mislim, da dobimo tudi pri c. kr. sodnji slovenske napise. V „posojilnici“ me je še pa to najbolj razveselilo, da se vse slovensko uraduje. Kakor pridne čebelice po leti med nabirajo, tako so tudi začeli ljudje vanjo nositi na obresti svoj denar, ne samo odrasčeni, temveč tudi mladina, kar jim je podaril „gotej“ ali „atej.“ Izvedel sem celo, da so nekateri — pa bodo še v več meri — iz Mariborske hranilnice, ki samo „deutsch“ zna, uzdignili, in v „posojilnico“ uložili. Dobro! Svoji k svojim.

—ki.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Njih veličanstvi svitli cesar in cesarica prebijete velikonočne dneve v Ischlu. — Kakor se sliši, predloži vlada prve dni maja v gosposki hiši drž. zboru svoj načrt nove šolske postave v razpravo. Doslej pa se ne zna, v čem ali kaka da bode sprememba dosedanje postave. — K shodu kat. mož, ki se vrši na Dunaji v dneh 29. aprila do dne 2. maja, pride več škofov in veliko svetne gospode iz vseh dežel širnega cesarstva. — Nekdanji bolgarski knez, Aleksander Battenberški, nosi sedaj ime „grofa Hartenau“ in se naseli v Gradci kakor se misli, za delj časa. — V srednjem Štajarji bode letos shod šulvereinskih podružnic in sicer v Fürstenfeldu. Dobro, tako preteče poletje vsaj pri nas, na slov. tleh, brž brez tega trušča! — Koroški Slovenci so izrekli javno svojo zahvalo slov. drž. poslancem za to, da so se potegnili za nje v drž. zboru. — Nova podružnica sv. Cirila in Metoda snuje se v Črni, tik naših mej. To

je tem veseleje, ker je doslej obč. zastop ondi po svoji večini pokoren sluga nemškutariji in kar je z njo v zvezi. — V Ljubljani bodo k malu dopolnilne volitve v mestni zastop. Kakor kaže, ne vdeleži se jih stranka nemškutarjev, brez katerih še tudi glavno mesto Slovenije ni. — Slov. učitelji imajo prihodnji terek shod v Ljubljani; hodi jim za to, da si vstvaré društvo: „zaveza slov. učiteljskih društev.“ — Mestni zastop v Gorici ima preveč denarja, kajti pošlje ga nekaj necemu društvu v Milanu, torej v blaženo Italijo. — V Trstu so delalci pri Lloyd — društvu, ki dela in ima morske ladije v posesti — odpovedali delo, ker se jim dozdeva, da je predolgo 10 ur dela. — Slov. pevsko društvo v Barkovljah pri Trstu se je prekrstilo v društvo: „Adrija“ in upa, da si pomnoži s tem število pevcov. Bog daj srečo! — Na c. kr. pošti v Pulji, ob jadranskem morji, ne vidi neka gospôda rada slov. listov ter jih pošlje bojda nazaj, ne da jih vidi tisti, na čegar ime se pošljejo. Tej gospôdi bode treba pač svarila od strani višje gospôde. — Ogersko ministerstvo je sedaj že blizo popolno, minister za drž. finance je dr. Weckerle, za trgovino pa grof Szapary. Hvale se poje tem možem, izlasti pa še prvemu, že naprej veliko, češ, da so „veleumi“. Mi ne dajemo na madjarsko hvalo veliko.

Vunanje države. Sv. Oče, Leon XIII., dajo letos ob veliki noči „rožo kreposti“ naši prestolonaslednici-vdovi, nadvojvodinji Stefaniji. Pravi se, da pojde koncem maja italijanski kralj Umberto v Berlin ter da gre z njim tudi minister Crispi. — Preiskava se je zoper generala Boulangerja že pričela, ali težko se reče, kaj da bode konec te preiskave. V tem biva še Boulanger vedno v Bruselju ter pošilja v v francoska mesta, zdaj v to zdaj v drugo, svoje može, da ga obdržijo ljudje v spominu. — Da je Nemec, knez Vilj. Hanau, prevzel vladu v Luxemburgu, to je Nemcem prav po volji, kajti to jim velja za to, da stoji Luxemburgs tem za eno stopinjo bližje Nemčije. Nam se zdi, da je ta stopinja še le v nemški domišljiji. — Cesar Viljem je bil v Oldenburgu ter so izpustili novo veliko ladijo vpričo njega na morje. — Ruski poslanik grof Nelidov se je vrnil iz Petrograda na svoje mesto. Gotovo je, da ga niso bili brez uzroka poklicali iz Carigrada. — Novo ministerstvo v Rumuniji se drži z veliko težavo po konci, v drž. zboru ima le pičlo večino za-se. — Princ Ferdinand, knez bolgarski se je spravil s svojim ministrom Stambulovim in pojde za to nekaj ležje v Trnovo, da prebije ondi velikonočne praznike. — V Srbiji ima sedaj stranka radikalcev lepe dni, kajti nova vlada, vzeta večinoma iz njih vrste, podpira jo pri vseh volitvah in se torej nihče ne čudi, če skorej povsod zmaga. — Tur-

ški sultan je prišel na sled društvu, ki ga vodi njegov brat a ne misli druga, kakor da sultana spravi v kraj ter postavi njegovega brata na prestol Turčije. Sedaj je, se ve, da konec tega društva. — V Afriki, v Abesiniji niso nastali nemiri, ali vsaj ne taki, kakor si jih je Italija želela, vsled smrti kralja Janeza. Zato pa tudi Italija ne pošlje več vojaštva tje ter dela le na to, da si ovaruje to, kar že ima v svoji oblasti. Da gre dalje, tega tudi ni treba.

Za poduk in kratek čas.

Škofija in nadduhovnija Ptujška.

(Dalje.)

Učenjaki trdijo, da sta ova kosčeka krščanska nagrobna spomenika iz poslednje dobe preganjanja kristijanov (303—313). Prvi naznaja, da sta brata Intimij in Maksimilijan vsled dane besede po krščanski navadi pokopala Krišpina; isto delo usmiljenja izvršil je neimenovan tudi pri Puriniju.*)

V prvih časih krščanstva, osobito za časa krvavega preganjanja kristijanov imeli so namreč verniki hvale vredno navado v življenju si eden drugemu obljubiti, da bode oni, ki bode druge preživel, njim zadnjo čast skazal in njihova trupla dostojno pokopal.

Kakor nam ni po imenu znan škof, ki je pred sv. Viktorinom v Ptuij pastiroval, tako tudi ne vemo, kdo je njemu ondi v škofiji službi sledil. A to je gotovo, da je mesto kljubu preganjanju štel mnogo kristijanov in imelo lastnega višjega pastirja.

S cesarjem Konstantinom je krščanstvu zasvetila svoboda zlata doba in kmalu so se paganski tempeljni spremenili v krščanske cerkve. Tudi v Ptuij je bil Herkulov tempelj posvečen v hišo božjo. V tem času je v Ptuij pastiroval škof Aprijan, katerega sv. Atanazij navaja l. 347. v svojem drugem listu, pisanim v Sardiki zbranim škofom in duhovnikom.

V drugi polovici četrtega veka najdemo v Ptuij škofa Marka, katerega sv. Ambrozij imenuje „admirabilis memoriae sacerdotem“.*)

O njegovem času je pravi veri pretila nevarnost, da jo spridi arijanska krivovera, katero so bili zahodni Goti v naše kraje prinesli. Tudi v Ptuij je ova krivovera imela precej privržencev. Ti so, našuntani od arijanizmu vdanega Sremskega metropolita Germanija, pravovernega škofa Marka pregnali in nekega Julijana Valenta, rojenega Ptujčana na škofiji tron posadili. A pravoverni krščanska občina, ki je v Ptuij večino imela, se je kmalu shrabrila ter je vsiljenca iz mesta spodila. Pa to je za Ptuj

*) Mittheil. d. hist. Ver. f. Steierm. IX., 94.

*) Opera s. Ambrosii II., 809.

imelo zelo žalostne nasledke. Odpadnik Julijan Valens si namreč ni vedel jeze bolje shladiti, kakor da je šel h Gotom, ki so bili Ptuj brezvspešno oblegali ter jim je naznanil, od katere strani da se morajo mesta lotiti, da ga bodo z lahka obladali. Vsled tega je prišlo mesto leta 378. v oblast Gotom, ki so ga oplenili in slednjič še razdajali. A ko je l. 380. cesar Gracijan Gote premagal, pobegnil je odpadnik Julijan Valens v Italijo, kjer je posvečeval arijanske škofo in duhovnike. Bival je večjidel v Milanu.

Tudi njegov pokrovitelj, Sremski metropolit Germinij je l. 380. umrl. Cesar Valentinijan II. poslal je v Srem sv. Ambrozija, naj ondi pravovernega škofa postavi. Kljubu nasprotovanju Justine, arijanizmu vdane matere cesarjeve, bil je Anemij, odločen katolik, za škofa vmeščen. Ta se je v naslednjem letu vdeležil cerkvenega zbora v Ogleji, kjer je bil Julijan Valens zavoljo krivoverstva obsojen in izobčen, Marko pa iz nova za škofa v Ptuiju potrjen. —

Z veliko častjo se je slednji vrnil na svoj škofiji sedež in tako je krščanska občina v Ptuiju imela zopet svojega višjega pastirja. Kako dolgo da je ta vladika pastiroval, nam ni znano, le toliko vemo, da je bilo treba večletnega dela, preden je bila škoda, katero so sovražniki mestu in okolici prizadjali, le za silo popravljena.

(Dalje prih.)

Smešnica 16. „Ne vem“, toži se čevljar krojaču sosedu, „ne vem, kaj mi je dnes, čisto sem zmočen“. „Dnes?“ zategne krojač; „jaz nič ne vidim dnes na tebi premembe“.

Razne stvari.

(Novo poslopje.) Naša c. kr. gimnazija v Mariboru dobi že vendar-le enkrat novo poslopje in sicer bode v kacic dveh letih to gotovo na drž. prostoru na oglu gosposke in mestjanske ulice. Prostor za-nj so že premerili in je torej upanje, da se k malu prične zidanje.

(„Savinjski sokol.“) V ponedeljek, dne 22. aprila ima „Sav. sokol“ svoj redni občni zbor in to ob 4. uri popoldne v narodni čitalnici v Mozirji. Društvenikom dohaja, da pridejo v društveni obleki. Zvečer pa je potlej društvena zabava v g. Kolencovih prostorih.

(Slovensko pevsko društvo) iz Ptujja je razposlalo ravnokar sekirice za letošnji koncert in sicer moške zборе: Benj. Ipavec „Slovanska pesem“; Dav. Jenko: Na moru“; Ant. Nedved: „Slovó“ in „Slov. dežela“ ter mešane zборе: Hugolin Sattner „opomin k petju“, Ant. Förster „Naše gore.“ — Nadaljna dva mešana zbora bosta se v kratkem natisnila in razposlala. — Slavna pevška društva, cenjeni poverjeniki in vsi čestiti člani prošeni so, da se

učijo teh zborov in skrbé, da se bode petje dobro obneslo. Ob enem blagovolijo naj čestiti poverjeniki društvenino pobrati, da se morejo računi urediti, kajti odbor imel je na tiskovinah mnogo izdaj. Koncert vrši se blizu Celja v prvi polovici meseca avgusta. Natančna določila bodo došla v kratkem. Ako bi kdo cenjenih članov po pomoti sploh ne bil prejel not ali pa ne zadostnega števila, blagovoli naj se nemudoma z listnico odboru v Ptuiju oglasiti, da se nedostatek popravi, pa tudi druge želje do društva naj se odboru o pravem času naznani.

Odbor.

(Izlet.) Pevski zbor „Šaleške čitalnice“ priredi v maji izlet v Žalec in slov. društva, ki se vdeležijo tega izleta, naj naznanijo odboru svojo namero, da vzame potrebni ozir na-nje.

(Nemška zmaga.) V Konjicah so bile te dni volitve v obč. zastop in je, kakor pripoveduje „D. W.“, nemška stranka zmagala z večino 10 glasov. Kako pa da je to prišlo, naznanja „D. W.“ sama, ko pravi, da je „vsak izmed naše, t. j. nemškutarske stranke storil več, kakor svojo dolžnost“.

(Slov. čitalnica) v Mariboru se je preselila dne 15. aprila na Grajski trg v hišo g. Al. Weissa, gostilno „zur Bierquelle“, v prvo nadstropje. Prostorije so prijazne in tudi gostilna je na dobrem glasu. Pričakuje se, da bode čitalnica sedaj domačim in tudi vnanjim gospodom v resnici domače ognjišče.

(Podružnica) družbe sv. Cirila in Metoda Šaleške doline ima v Šoštanji v sredo dne 24. t. m. popoldan ob 3. uri v prostorih g. Fr. Rajsterja svoj občni zbor z nabiranjem letnine in volitvijo novega načelnstva.

(Iz Stavešinec) pri Radgoni se nam piše, da je dne 7. aprila volil tamošnji obč. zastop g. Fr. Majžarja za župana, gg. A. Čerica in A. Klobasa pa za obč. svetovalca. Vsi trije so skušeni, vrli rodoljubi.

(Postne pridige.) V Mariboru so bile postne pridige v slov. cerkvi vsako nedeljo ob treh popoldne slovenske in jih je imel č. g. P. Kalist, guardijan, nemške pa po petkih ob 1/2 7ih zvečer č. g. P. Ljudvik, vikar oo frančiškanov. V stolni cerkvi so bile nemške vsako nedeljo ob 4. uri popoldne in jih je imel vlč. g. dr. Iv. Križanič, korar stolne cerkve. Naj bile dobrega sadu rodile!

(„Službovnik“), nemško-slovenski za cesarsko kraljevo vojsko je prišel v II. delu na svitlo in sicer ta v Ljubljani. Dobi se pa pri izdatelji g. A. Comel pl. Sočebrianskem, c. kr. majorji v pok. v Gradci.

(Na Dobrni) je cvetno nedeljo dopoldne bliskalo in gromelo, kakor sicer ob sv. Jakobu. Med dežjem padala je solika ali „babje pšeno“, potem še sneg, ki se je pa s prenehanjem burje skril.

(Nevihtha.) Letos je nevihta prav rano začela, kajti je že zadnji četrtek, dne 10. apr. bilo toče pri Špitaliči in dalje doli proti hrvaški meji. Okoli Podčetrтка je bilo precej na debelo. Iz Kranjskega in Hrvaškega pa se poroča, da je že strela na nekaterih krajih vžgala.

(Od slov. kmetov) je prejelo mesto Maribor 1499 fl. 67 kr. tržnine v meseci marciju in od novega leta sem že 4838 fl. 27 kr. To je že lep denar za mestno kaso!

(V Savinjo) je padel v nedeljo dne 7. aprila K. Wehrhahn, sin tovarnarja v Celji ter je utonil, ker ni bilo blizo pomoči. Pravi se, da ga je bila božjast prijala.

(Nezvestoba.) Občina v Skomrah velja na Pohorji skorej edina za to, da vleče z nemškutarijo. Nje doslenji pisar Fr. Koren ali prav za prav župan, kajti župan Luka Kotnik je bil pri njem le v službi, je dobil pri okr. sodnji v Celji 10 mesecev težke ječe. Mož je poleg drugih tudi občino ogoljufal za 148 fl. 14 kr.

(Duhovske spremembe.) Č. g. Jože Majcen, korvikar pri stolni cerkvi v Mariboru, postal je kn. šk. dvorni kapelan. Mesto korvikarja ostane za čas prazno. — Umril je č. g. P. Hrisolog Greznik, kedaj profesor na c. kr. gimnaziji v Novem mestu, v samostanu v Brežicah, star 78 let. Naj počiva v miru!

Listič uredništva. G. dr. J.: V „G. P.“ pride na vrsto. — Č. g. J. V. v R.: Se vé, da je čast. duhovščina Vaša nedolžna na opazki gledé dr. Fil. — G. F. K. v P.: Ne oseba, stvar kateri služi, je to, kar zadeva naša graja. — G. F. K. v St.: Tako, kakor stoji dnes v listu, sodi najbolje. — G. S. N. na L.: Če je ljubo Vam, zato še ni ljubo našim bralcem. — G. K. na P.: Glejte, da ne bode kje prepozno! — G. J. M. v T.: V prihodnjem listu.

Loterijne številke:

V Gradcu 13. aprila 1889: 56, 83, 64, 7, 73
Na Dunaju „ „ 48, 55, 35, 79, 24

VABILO.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Slovenjigradec in okolico priredi svoj

občni zbor

dne 22. aprila 1889 (na velikonočni ponedeljek) ob treh popoldne v Suk-ovi gostilni v Slovenjigradu.

Vsi častiti gg. člani se uljudno vabijo, da se vdeležijo polnoštevilno tega zborovanja.

Dnevni red:

1. Pozdrav došlih članov;
2. Poročilo odbora o svojem delovanju preteklega leta;
3. Volitev novega odbora;
4. Govori, petje in prosta zabava.

Odbor.

Veliki živinski sejem

pri sv. Antonu v Slov. gor. letos ne bode 28. aprila, ker je ta den nedelja, temveč 27. aprila to je na belo soboto. 2-3

Dober kup!

Na prodaj je vinogradsko posestvo, pravno za vpokojene duhovnike, uradnike, vojake, pri Slov. Bistrici. Več se poizvé poste restante „Dober kup“ pošta Reifnig. 3-3

Pravo francosko žganje (cognac).

Kaj je pravo francosko žganje?

Iz francoskega in južnoštajerskega jakega močnega brdskega vina izrpljeni alkoholi, pod imenom „cognac“ zdravniški pripoznano dietično, duh in telo oživajoče slastno in zdravilno sredstvo. Kaj se dobi navadno mesto takega zdravila? Navadno žesto s soljo pomešano, ki upliv na telo je, če ne škodljiv, jednak ničel. Če vsa uporabljena sredstva proti ischias, revmatizmu, živčanim boleznim, izpadu las, protinu, trganju v udih, ohromenju, ranam vsake vrste, boleznim v glavi

in zobeh i. t. d. nič ne pomagajo, naj še pokuši vsaki bolestan iz južnoštajerskega znamenitega Konjliškega, lastno pripravljene vina destilovano, na vse ove bolezni čudno delujoče, pravo francosko žganje vporabiti. Mala stekl. 60 kr., v. 1 gl. 20 z. Stari cognac, posebnv okrevajočim in na želodec bolanim preporočljiv, 1 steklenica gl. 1.50, naroče 4 v. steklenice pošiljajo se franko brez daljnih stroškov.

BENEDIKT HERTL

veliki posestnik na grajičini Gollé pri Konjlicah, Južnoštajerska.

Zaloga v Mariboru pri Alois Quandestu, Gosposke ulice.

Zaloga v Mariboru pri Alois Quandestu, Gosposke ulice.

Maribor
Gosposke ulice 3.
Prodajalnica papirja in vsakovrstne sprave za pisanje in solo, šolskih in molitvenih knjig
Naročajo se tudi lahko vsi modni listi avstrijski in vinarji, ilustrirani časopisi.
Na drobno in veliko.
Andrej Platzer.
Naročajo se tudi lahko vsi modni listi avstrijski in vinarji, ilustrirani časopisi.
Na drobno in veliko.
Andrej EDUARD FERLING.
Zaloga za tovarne, vsake vrste knjig za trgovce, knjige za kopije, papirne zaklepe in zvitke, papir iz slame, za loščenje in zvitke.
Posebno pismo za gratulacije, karton, stilat in katovni papir v krasnih barvah po izan eno nizki cen.
Knjigovezarna.
Gosposke ulice 3
Maribor.